

שמחת שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיעוועכי"א

שנה ה'

ליל שישי פרשת וישב תשפ"ה

גליון 215

נהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

טעם לריחוק מהכיעור הדומה לו

ויותה, וכשרואה היצר הרע שדוחהו, אז הוא בא ומשתדל מאוד להטעימו טעם העבירה ותענוג המעשה דוקא, על ידי שמסמא עינו ושכלו ואינו מניחו להתבונן שהתענוג הנראה לפניו הוא רגעי, והעונש רח"ל מרובה וקשה אלפי רבבות פעמים, וגם רוב התענוגים המה מדברים המאוסים מאוד, ומחריבין הגוף גם כן. וכל זה עושה היצר הרע כי אין לו שום ברירה אחרת להביא בר ישראל ליד עונשו, כי על ההרהורים לבד אין להם שום עונש כאמור.

מה שאין כן אצלכם שאתם נענשים על הרהור כמעשה בפועל, והיצר הרע הוא רע בטבעו ואינו רוצה כלל להטעים אתכם את התענוג מהמעשה, ודי לפניו שמכשיל אתכם כדי להביאכם ליד עונשו, ולמה לו לתת להמפותה הקורת רוח והנאת גוף המעשה אפילו רגעא חדא. והנה הלא אתה מודה שמידי הרהור לא יצאתם, כי קשה לשבור הטבע האנושיות, ולדחות בכל פעם ההרהור העולה על הלב והמוח אי אפשר בעולם רק על ידי כח התורה והיראה שאנו מצווין על כך, ועל ידי היראה מהש"ת אפשר לשלוט על התאוה הטבעית שלא לעשות כמעשה הבהמה הטבעית. ותתפעל האדון מדברים נכוחים אלו.

מכתבי הגה"ח רבי ישראל פסח וועטשטיין זצ"ל אב"ד נאוועסליץ

"וימאן" (בראשית לט ט).

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע נשאל פעם על ידי מושל עירו שהיה מלומד וחוקר גדול, על ריחוק בני ישראל ובפרט גדוליהם ומנהיגיהם מן הכיעור הדומה לו מחשש הרהור המביא לידי מעשה, בעוד שיועיד בעצמו מגדולי וחשובי הגוים שלא נזהרים בהרהור ואף על פי כן לא באים לידי מעשה.

ויען ויאמר לו, בהיותך מלומד וחוקר גדול ידוע לך בודאי שיש לכל אדם יצר רע המפתהו לעשות מעשים ומדות רעות, וכנגדו יש לאדם יצר טוב האומר לו עשה טוב. ולמדונו החכמינו ז"ל (קדושין לו) שאנו נקראים בניס למקום, ולכן אין אנו נענשים על הרהורי עבירה שלא באו לידי מעשה. והטעם הוא כי יש לנו שס"ה מצוות לא תעשה שעונש הפחות הוא מלקות ארבעים, ויש עונשים חמורים יותר חייבי כריתות ומיתות בית דין, וכשהיצר הרע בא לפתות את האיש הישראלי לעבור על לא תעשה, אי אפשר לו בשום אופן לנצח שיעבור על ציווי אביו הקדוש ברוך הוא ועם כל זה מנסה להחטיאו על ידי שמכשילו בהרבה הרהורים רעים רח"ל, והישראל מודה אותו ואת ההרהורים רעים אלף פעמים

השלמות וציונים

4 כמאמר חז"ל (קידושין לו) 'נמשלה תורה כסם חיים משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בהמין בין בצונן ואין אתה מתיירא ואם אתה מעבירה הרי היא מעלה נומי כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תכלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר (בראשית ד ז) 'הלא אם תטיב שאת' ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו שנאמר (לפתח חטאת רובץ), ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו כן שנאמר 'ואליך תשוקתו', ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר 'ואתה תמשל בו'.

תמיד, ואמרו חז"ל (שם) אלמלא הקדוש ברוך הוא עתיד לו היה יכול לו. ואמר הרה"ק רבי שלום הנ"ל נשמתו בגני מרומים, מפני שהוא עוסק בעניני החומריים, וכמו למשל כל הסוחרים נקראים על שם מסחרם, וכן הבעלי מלאכות. ואמרו חז"ל (סוטה ג) 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', על כן נכון בקוראו שמו זקן וסכיל על שם מסחרו. ועוד יש לומר משם נכון, כאשר יש לפעמים אדם עובר עבירה לשמה, כמו שעשה אליהו בהר הכרמל על הבמה בשעת איסור הבמות, וכדי לקדש שם שמים עבר על לאו מפורש בתורה, ובודאי עשה באופן אפילו אי ענשהו ממרומים קיבל על עצמו כדי שיקדש שמו, וזה הדבר אין מביין היצר הרע ולא שם לב להסיתו שלא יעשו כן ולכן נקרא זקן וסכיל.

1 עיין קדושין (דף לו) 'בנים אתם לה' אלקים בזמן שאתם נוהגים מנהג בניס אתם קרוים בניס וכו' רבי מאיר אומר בין כך ובין כך אתם קרוים בניס'.
2 ראה קדושין (דף מ) 'מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה שנאמר (תהלים סו יח) 'און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה'.'
3 מובא במכתב הרה"ק רבי שלום גוטמאן זצ"ל אבדק"ק יאסי (נדפס בקובץ 'הבאר' כרך ג' חלק ב עמ' רלב): פעם אחת ישבו במסיבה צדיק יסודי עולם על חתונה עם הרה"ק דודי ר' [שלום] מפראהבישט זצ"ל ונשאלה שאלה מדוע נקרא היצר הרע מלך זקן וסכיל הלא הוא עושה כמה ערמות ותחבולות להסית לבני אדם, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין לו) 'יצר של אדם מתגבר עליו ומתחדש

נתיבותיה שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע

פרק האיש מקדש - ב - פרק יח

הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע - רצו לשבות בכפר הסמוך לפראהבישט, אך הרצים - שלוחי הרה"ק בעל מאור עינים לא הניחו להם והשיבו אותם אל פראהבישט. ויהיה כבואם אליו, אמר להם שהשידוך כבר נעשה למעלה בעולם העליון, ומה יצא הדבר, ועל כן אין לכם לנטות ימין ושמאל. כאשר ראו זאת שלוחי הרה"ק מקארלין זי"ע, המה ראו כן תמהו מאין נודע לו מטרות נסיעתם, ויראו כי אכן דבר אלקים הוא, והשידוך נסגר בשעה טובה.

מקורות: כך יבדק ישראל, פ"ח שרה ד"ה במדרש.

הוא בעולם העליון ואומרים לו 'שעתא קיימא לך כעת לשדך את נכדך עתה עם נכד רבך הרב המגיד הגדול ממעורריתש זכר צדיק וקדוש לברכה', ותוך כדי החלום עשו את השידוך בעולם העליון, הרה"ק התעורר משנתו וראה והנה חלום. מיד שאל הרה"ק את אנשי ביתו האם ראיתם איזה שהיא עגלה אשר עברה כאן? ואמרו לו 'אכן לפני כמה רגעים עברה בזאת עגלה במהירות גדולה, ושני אנשים היו ישובים בעגלה'. מששמע זאת שלח הרה"ק תיכף רצים בזה אחר זה כדי שישגיגו את העגלה. והאנשים אשר על העגלה - הלא הם שלוחי

שלח הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע שני אנשים מארץ ליטא למקום פלוני אלמוני לחפש עבורו את זיווגו הראוי לו שיהיה עור כנגדו. אך טרם שלחם לזרכם אמר להם: דרככם עוברת בעיר פראהבישט, מקום חנותו של הרה"ק רבי מנחם נחום [אשר נודע לימים כהרה"ק מטשערנאביל זי"ע בעל מאור עינים], הנני מזהיר אתכם שתיכף כבואכם שמה לא תתמהמהו בעיר פראהבישט אף לא לרגע, אלא תסעו תיכף הלאה. יצאו אותם ב' אנשים לזרכם, והגיעו לעיר פראהבישט ערב שבת קודש, בעת שהרה"ק מטשערנאביל זי"ע יש שינת צהריים, ויחלום והנה

שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא * לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי סלמון ז"ל

כשהולך רבי ישראל מרוזין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמו, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.